

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Legea privind inteligența artificială) și de modificare a anumitor acte legislative

[COM(2021) 206 final – 2021/106 (COD)]

(2021/C 517/09)

Raportor: **Catelijne MULLER**

Sesizare	Parlamentul European, 7.6.2021 Consiliu, 15.6.2021
Temei juridic	Articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	2.9.2021
Data adoptării în sesiunea plenară	22.9.2021
Sesiunea plenară nr.	563
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	225/03/06

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) salută propunerea Comisiei referitoare la Legea privind inteligența artificială („AIA”), dat fiind că nu abordează doar riscurile asociate inteligenței artificiale (IA), ci și ridică ștacheta în mod substanțial în privința calității, performanței și fiabilității IA pe care UE este dispusă să o autorizeze. CESE constată cu deosebită satisfacție că AIA plasează sănătatea, siguranța și drepturile fundamentale în centrul său și că are un domeniu de aplicare global.

1.2. CESE remarcă că se pot aduce îmbunătățiri în ce privește domeniul de aplicare, definiția și claritatea practicilor de IA interzise, implicațiile alegerilor de clasificare efectuate în legătură cu „piramida riscurilor”, efectul de atenuare a riscurilor al cerințelor referitoare la IA cu grad ridicat de risc, aplicabilitatea AIA și legătura cu reglementările existente și cu alte propuneri de reglementare recente.

1.3. CESE subliniază că IA nu a funcționat niciodată într-o lume lipsită de legi. Având în vedere amplitudinea sa și domeniul de aplicare, precum și preeminența sa în calitate de regulament al UE, AIA ar putea crea tensiuni în raport cu legislația națională și cu legile UE existente, precum și cu propunerile de reglementare conexe. CESE recomandă modificarea considerentului 41 pentru a reflecta în mod corespunzător și a clarifica relațiile dintre AIA și legislația existentă și viitoare.

1.4. CESE recomandă clarificarea definiției IA prin eliminarea anexei I și printr-o ușoară modificare a articolului 3 și extinderea domeniului de aplicare al AIA pentru a include „sistemele de IA preexistente” și componentele de IA ale sistemelor informatice de mari dimensiuni ale spațiului de libertate, securitate și justiție, astfel cum sunt enumerate în anexa IX.

1.5. CESE recomandă clarificarea interdicțiilor privind „tehnicile subliminale” și „exploatarea vulnerabilităților”, astfel încât să reflecte interzicerea manipularilor dăunătoare, recomandând totodată și adăugarea „prejudiciilor aduse drepturilor fundamentale, democrației și statului de drept”, cu titlu de condiții pentru aceste interdicții.

1.6. CESE consideră că în UE nu-și are locul evaluarea credibilității cetățenilor UE pe baza comportamentului lor social sau a caracteristicilor lor de personalitate, indiferent de actorul care efectuează evaluarea. CESE recomandă extinderea domeniului de aplicare al acestei interdicții pentru a include evaluarea comportamentului social efectuată de organizații private și de autorități semipublice.

1.7. CESE solicită interzicerea utilizării IA pentru recunoașterea biometrică automată în spațiile accesibile publicului, atât publice, cât și private, cu excepția unor scopuri de autentificare în circumstanțe specifice, precum și pentru recunoașterea automată a semnalelor comportamentale umane în spațiile accesibile publicului, atât publice, cât și private, cu excepția unor cazuri foarte specifice, precum unele scopuri legate de sănătate, în care recunoașterea emoțiilor pacienților poate fi utilă.

1.8. Abordarea „pe bază de listă” pentru IA cu grad ridicat de risc prezintă pericolul de a normaliza și a integra o serie de sisteme și de utilizări ale IA care sunt încă puternic criticate. CESE atrage atenția că respectarea cerințelor stabilite pentru IA cu grad mediu și ridicat de risc nu atenuează neapărat riscurile de prejudiciere a sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale pentru toate sistemele de IA cu grad ridicat de risc. CESE recomandă ca AIA să prevadă această situație. Ar trebui adăugate cel puțin cerințele privind (i) factorul uman, (ii) viața privată, (iii) diversitatea, nediscriminarea și echitatea, (iv) explicabilitatea și (v) bunăstarea socială și ecologică ale Orientărilor în materie de etică pentru o inteligență artificială (IA) fiabilă.

1.9. În acord cu abordarea sa îndelung susținută de tipul „human-in-command” (bazată pe controlul uman) în ceea ce privește IA, CESE recomandă cu fermitate ca AIA să prevadă ca anumite decizii să rămână prerogative ale oamenilor, în special în domenii în care aceste decizii au o componentă morală și implicații juridice sau societale, ca în cazul sistemului judiciar, al asigurării respectării legii, al serviciilor sociale, al asistenței medicale, al locuințelor, al serviciilor financiare, al relațiilor de muncă și al educației.

1.10. CESE recomandă ca evaluările conformității efectuate de către terți să fie obligatorii pentru toate sistemele de IA cu grad ridicat de risc.

1.11. CESE recomandă includerea unui mecanism de soluționare a plângerilor și de căi de atac pentru organizațiile și cetățenii care au suferit prejudicii ca urmare a oricărui sistem, a oricărei practici sau utilizări a IA care nu se înscrie în domeniul de aplicare al AIA.

2. Propunere de reglementare privind inteligența artificială – Legea privind IA

2.1. CESE salută propunerea Comisiei referitoare la Legea privind inteligența artificială, dat fiind că nu abordează doar riscurile asociate IA, ci și ridică ștacheta în mod substanțial în privința calității, performanței și fiabilității IA pe care UE este dispusă să o autorizeze.

3. Observații generale – AIA

Obiectiv și domeniu de aplicare

3.1. CESE salută atât obiectivul, cât și domeniul de aplicare ale AIA. CESE apreciază în special plasarea de către Comisie a sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale în centrul AIA. CESE salută, de asemenea, efectul extern al AIA, care garantează că sistemele de IA dezvoltate în afara UE trebuie să îndeplinească aceleași standarde juridice dacă sunt implementate în UE sau au impact asupra UE.

Definiția IA

3.2. Definiția IA [articolul 3 alineatul (1) în coroborare cu anexa I la AIA] a generat discuții între cercetătorii științifici din domeniul IA, în sensul că o serie de exemple oferite în anexa I nu sunt considerate IA de către cercetătorii științifici din domeniul IA și că mai multe tehnici de IA importante lipsesc. CESE nu consideră că anexa I aduce valoare adăugată și recomandă eliminarea sa completă din AIA. De asemenea, CESE recomandă modificarea definiției de la articolul 3 alineatul (1), după cum urmează:

„Sistem de inteligență artificială» (sistem de IA) înseamnă un software care, în mod automat, pentru un anumit set de obiective definite de om, poate genera rezultate precum conținuturi, previziuni, recomandări sau decizii care influențează mediul cu care interacționează.”

Sănătate, siguranță și drepturi fundamentale – piramida riscurilor

3.3. „Piramida riscurilor” ascendentă (de la risc scăzut/mediu la risc ridicat, iar apoi la risc inacceptabil) utilizată pentru a clasifica o serie de practici generale din domeniul IA și de cazuri specifice de utilizare a IA recunoaște că nu toate tipurile de IA prezintă riscuri și nu toate riscurile sunt egale sau necesită aceleași măsuri de atenuare.

3.4. Abordarea aleasă ridică două întrebări importante. În primul rând, măsurile de atenuare (pentru IA cu grad ridicat și scăzut/mediu de risc) atenuează într-adevăr într-o măsură suficientă riscurile de prejudiciere a sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale? În al doilea rând, suntem pregătiți să permitem ca IA să înlocuiască în mare parte deciziile umane, chiar și în cazul proceselor critice precum asigurarea aplicării legii și sistemul judiciar?

3.5. În ceea ce privește prima întrebare, CESE atrage atenția că respectarea cerințelor stabilite pentru IA cu grad mediu și ridicat de risc nu atenuează neapărat riscurile de prejudiciere a sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale în toate cazurile. Acest aspect va fi dezvoltat în secțiunea 4.

3.6. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, ceea ce lipsește din AIA este noțiunea că promisiunea IA constă în consolidarea procesului decizional uman și a inteligenței umane, mai degrabă decât în înlocuirea lor. AIA se bazează pe premisa că, odată ce sunt îndeplinite cerințele privind IA cu grad mediu și ridicat de risc, IA poate înlocui în mare măsură procesul decizional uman.

3.7. CESE recomandă cu fermitate ca AIA să prevadă ca anumite decizii să rămână prerogative ale oamenilor, în special în domenii în care aceste decizii au o componentă morală și implicații juridice sau societale, ca în cazul sistemului judiciar, al asigurării respectării legii, al serviciilor sociale, al asistenței medicale, al locuințelor, al serviciilor financiare, al relațiilor de muncă și al educației.

3.8. Sistemele de IA nu funcționează într-o lume lipsită de legi. O serie de norme obligatorii din punct de vedere juridic la nivel european, național și internațional se aplică deja sau sunt în prezent relevante pentru sistemele de IA. Sursele juridice includ – fără a se limita la această enumerare – legislația primară a UE (tratatele Uniunii Europene și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene), legislația secundară a UE (cum ar fi Regulamentul general privind protecția datelor, Directiva privind răspunderea pentru produsele cu defect, Regulamentul privind libera circulație a datelor fără caracter personal, directivele privind combaterea discriminării, legislația privind protecția consumatorilor și directivele privind securitatea și sănătatea la locul de muncă), tratatele ONU privind drepturile omului și convențiile Consiliului Europei (cum ar fi Convenția europeană a drepturilor omului) și numeroase acte legislative ale statelor membre ale UE. Pe lângă normele aplicabile orizontal, există diferite norme specifice domeniului care se aplică anumitor aplicații IA (cum ar fi, de exemplu, Regulamentul privind dispozitivele medicale în sectorul asistenței medicale). CESE recomandă modificarea considerentului 41 pentru a reflecta în mod corespunzător acest lucru.

4. Observații specifice și recomandări – AIA

Practici IA interzise

4.1. CESE este de acord că practicile de IA prevăzute la articolul 5 nu au, într-adevăr, niciun beneficiu social și ar trebui interzise. Cu toate acestea, Comitetul consideră că unele formulări sunt neclare, ceea ce ar putea face ca unele interdicții să fie dificil de interpretat și ușor de eludat.

4.2. Există dovezi că **tehnicile subliminale** nu numai că pot aduce prejudicii fizice sau psihosociale (actualele condiții pentru ca această interdicție specială să se aplice), ci, dat fiind mediul lor de implementare, pot genera și alte efecte negative de natură personală, societală sau democratică, precum modificarea comportamentului de vot. În plus, adesea nu tehnica subliminală în sine, ci mai degrabă decizia privind ținta vizată de o tehnică subliminală este cea care se bazează pe IA.

4.3. Pentru a surprinde ceea ce AIA intenționează să interzică la articolul 5 alineatul (1) litera (a), și anume manipularea persoanelor, astfel încât acestea să adopte un comportament prejudiciabil, CESE recomandă modificarea alineatului după cum urmează: „(...) un sistem de IA implementat, destinat sau utilizat pentru a denatura în mod semnificativ comportamentul unei persoane într-un mod care aduce sau ar putea aduce prejudicii drepturilor fundamentale ale persoanei respective, ale altor persoane sau grupuri de persoane, inclusiv sănătății și siguranței lor fizice sau psihologice, sau democrației sau statului de drept”.

4.4. CESE recomandă modificarea, în același mod, a interdicției privind practica **exploatării vulnerabilităților** prevăzute la articolul 5 alineatul (1) litera (b), pentru a include prejudiciul adus drepturilor fundamentale, inclusiv prejudiciul fizic sau psihologic.

4.5. CESE salută interzicerea „**evaluării comportamentului social**”, prevăzută la articolul 5 alineatul (1) litera (c). CESE recomandă ca interzicerea evaluării comportamentului social să se aplice și organizațiilor private și autorităților semipublice, și nu doar autorităților publice. În UE nu-și are locul evaluarea credibilității cetățenilor UE pe baza comportamentului lor social sau a caracteristicilor lor de personalitate, indiferent de actorul care efectuează evaluarea. Dacă acest lucru ar fi permis, UE ar deschide calea către autorizarea evaluării comportamentului social în numeroase alte domenii, de exemplu la locul de muncă. Condițiile de la punctele (i) și (ii) ar trebui clarificate astfel încât să se stabilească o linie clară între ceea ce se consideră a fi o „evaluare a comportamentului social” și ceea ce poate fi considerat o formă acceptabilă de evaluare într-un anumit scop, cu alte cuvinte să se stabilească momentul în care informațiile utilizate pentru evaluare nu ar mai fi considerate relevante sau legate în mod rezonabil de obiectivul evaluării.

4.6. AIA vizează să interzică **identificarea biometrică la distanță în timp real** (cu recunoaștere facială, de exemplu) pentru asigurarea respectării legii și să o clasifice ca având un „grad ridicat de risc” atunci când este utilizată în alte scopuri. Astfel, recunoașterea „ulterioară” și „aproape în timp real” a datelor biometrice rămâne autorizată. De asemenea, este permisă recunoașterea biometrică care nu vizează identificarea unei persoane, ci mai degrabă evaluarea comportamentului unei persoane pe baza caracteristicilor sale biometrice (microexpresii, mers, temperatură, frecvență cardiacă etc.). Limitarea la „asigurarea respectării legii” permite identificarea biometrică, precum și toate celelalte forme de recunoaștere biometrică care nu vizează identificarea unei persoane, inclusiv toate formele menționate de „recunoaștere a emoțiilor” în toate celelalte scopuri, de către toți ceilalți actori, în toate locurile publice și private, inclusiv la locul de muncă, în magazine, pe stadioane, în teatre etc. Acest lucru lasă calea deschisă unei lumi în care suntem în permanență „evaluați emoțional” în orice scop considerat necesar de actorul care efectuează evaluarea.

4.7. AIA clasică, în general, „recunoașterea emoțiilor” ca având un grad scăzut de risc, cu excepția câtorva domenii de utilizare în care este clasificată ca având un grad ridicat de risc. Acest tip de recunoaștere biometrică este cunoscut, de asemenea, sub numele de *recunoaștere emoțională* sau *recunoaștere comportamentală*. Toate aceste tipuri de practici bazate pe IA sunt extrem de invazive, sunt lipsite de o bază științifică solidă și prezintă riscuri substanțiale de prejudiciere a unei serii de drepturi fundamentale prevăzute în Carta UE, precum dreptul la demnitatea umană (inclusiv la integritatea psihică) și dreptul la viață privată.

4.8. Raliindu-se, în linii mari, apelului lansat de AEPD și CEPD la 21 iunie 2021 privind interzicerea utilizării IA pentru recunoașterea automată a caracteristicilor umane în spațiile accesibile publicului, precum și a altor utilizări ale IA care pot duce la o discriminare injustă, CESE solicită:

- interzicerea utilizării IA pentru recunoașterea biometrică automată în spațiile accesibile publicului, atât publice, cât și private (cum ar fi recunoașterea fețelor, a mersului, a vocii și a altor caracteristici biometrice), cu excepția scopurilor de autentificare în circumstanțe specifice (de exemplu, pentru a asigura accesul la spații sensibile din punctul de vedere al securității);
- interzicerea utilizării IA în spațiile accesibile publicului, atât publice, cât și private, pentru recunoașterea automată a semnalelor comportamentale umane;
- interzicerea sistemelor de IA care utilizează date biometrice pentru a clasifica persoanele în clustere pe baza etniei, a genului, a orientării politice sau sexuale sau a altor motive pentru care discriminarea este interzisă în conformitate cu articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale;
- interzicerea utilizării IA pentru a deduce emoțiile, comportamentul, intențiile sau trăsăturile unei persoane fizice, cu excepția unor cazuri specifice, precum unele scopuri legate de sănătate, în care recunoașterea emoțiilor pacienților este importantă.

IA cu grad ridicat de risc

4.9. În ceea ce privește decizia dacă o practică sau o utilizare a IA care prezintă un risc pentru sănătate, siguranță sau drepturile fundamentale ar trebui să fie permisă totuși, sub rezerva îndeplinirii unei condiții stricte, Comisia a analizat două elemente: (i) dacă practica sau utilizarea IA poate avea beneficii sociale și (ii) dacă riscurile prejudicierii sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale pe care le prezintă această utilizare pot fi totuși atenuate prin îndeplinirea unei serii de cerințe.

4.10. CESE salută alinierea acestor cerințe la elementele cuprinse în Orientările în materie de etică pentru o inteligență artificială (IA) fiabilă. Cu toate acestea, cinci cerințe importante din Orientările în materie de etică pentru o inteligență artificială (IA) fiabilă nu sunt abordate în mod specific în cerințele pentru IA cu grad ridicat de risc, și anume: (i) factorul uman, (ii) viața privată, (iii) diversitatea, nediscriminarea și echitatea, (iv) explicabilitatea și (v) bunăstarea socială și ecologică. CESE consideră că aceasta este o oportunitate pierdută, întrucât multe dintre riscurile pe care le prezintă IA sunt cele legate de viața privată, de părtinire, de excludere, de inexplicabilitatea rezultatelor deciziilor IA, de subminarea factorului uman și a mediului și toate acestea sunt reflectate în drepturile noastre fundamentale.

4.11. CESE recomandă adăugarea acestor cerințe la cele din titlul III capitolul 2 din AIA, pentru a îmbunătăți capacitatea AIA de a ne proteja în mod eficace sănătatea, siguranța și drepturile fundamentale împotriva impactului negativ al IA utilizate atât de autoritățile publice, cât și de organizațiile private.

4.12. CESE salută **„sistemul întretesut” dintre AIA și legislația de armonizare a Uniunii**. Comitetul recomandă extinderea domeniului de aplicare al AIA și a cerințelor privind IA cu grad ridicat de risc dincolo de „componentele de siguranță ale IA” sau de situația în care sistemul de IA este el însuși un produs reglementat de legislația de armonizare a Uniunii menționată în anexa II. Motivul subiacent este că IA poate genera riscuri nu numai atunci când este utilizată sub formă de componente de siguranță ale acestor produse și că sistemul de IA în sine nu este întotdeauna un produs. Un exemplu în acest sens este utilizarea sa ca parte a unui instrument de diagnostic sau de prognostic în domeniul medical sau a unui termostat acționat de IA care reglează un cazan.

4.13. Cu toate acestea, CESE atrage atenția că abordarea „pe bază de listă” aleasă pentru IA cu grad ridicat de risc, de la **anexa III**, poate duce la **legitimarea, normalizarea și integrarea** unei serii destul de mari de practici de IA care sunt încă puternic criticate și pentru care beneficiile societale sunt discutabile sau lipsesc în totalitate.

4.14. În plus, riscurile de prejudiciere a sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale nu pot fi întotdeauna atenuate prin respectarea celor cinci cerințe privind IA cu grad ridicat de risc, în special în ceea ce privește drepturile fundamentale mai puțin menționate care ar putea fi afectate de IA, precum dreptul la demnitatea umană, prezumția de nevinovăție, dreptul la condiții de muncă echitabile și juste, libertatea de asociere și de întrunire, dreptul la grevă, pentru a menționa doar câteva.

4.15. CESE recomandă cu fermitate adăugarea la punctul 2 din anexa III a gestionării și exploatării **infrastructurii de telecomunicații și de internet**. De asemenea, CESE recomandă extinderea domeniului de aplicare al acestui punct dincolo de componentele de siguranță ale IA.

4.16. Sistemele de IA pentru **determinarea accesului la educație și evaluarea elevilor** prezintă o serie de riscuri de prejudiciere a sănătății, siguranței și drepturilor fundamentale ale elevilor. Instrumentele de supraveghere online, de exemplu, pentru a semnaliza, după cum se presupune, „comportamentele suspicioase” și „indicii de fraudă” pe parcursul examenelor online, prin utilizarea tuturor tipurilor de date biometrice și prin urmărirea comportamentului, sunt cu adevărat invazive și sunt lipsite de dovezi științifice.

4.17. Utilizarea **sistemelor de IA pentru monitorizarea, urmărirea și evaluarea lucrătorilor** provoacă îngrijorări serioase în ceea ce privește drepturile fundamentale ale lucrătorilor la condiții de muncă echitabile și juste, la informare și consultare, precum și la o concediere justificată în mod corespunzător. Adăugarea acestor sisteme de IA la lista celor cu grad ridicat de risc ar putea cauza conflicte cu legislația națională în domeniul muncii și cu contractele colective de muncă în ceea ce privește concedierea (ne)legală, condițiile de muncă sănătoase și sigure și informarea lucrătorilor. CESE solicită garantarea implicării depline și a informării lucrătorilor și a partenerilor sociali în procesul decizional cu privire la utilizarea IA la locul de muncă, precum și cu privire la dezvoltarea, achiziționarea și implementarea acesteia.

4.18. Cerința de „**supraveghere umană**” este deosebit de relevantă în relațiile de muncă, întrucât supravegherea va fi efectuată de un lucrător sau de un grup de lucrători. CESE subliniază că acești lucrători ar trebui să fie instruiți cu privire la modul de executare a acestei sarcini. În plus, având în vedere că există așteptarea ca acestor lucrători să li se permită să nu ia în considerare rezultatul sistemului de IA sau chiar să decidă să nu îl utilizeze, ar trebui să fie instituite măsuri pentru a evita teama de consecințe negative (precum retrogradarea sau concedierea), în cazul luării unei astfel de decizii.

4.19. **Utilizarea sistemelor de IA în contexte legate de accesul la serviciile publice și posibilitatea de a beneficia de acestea** este mai amplă decât utilizarea sistemelor de IA în contexte legate de accesul la serviciile private esențiale și posibilitatea de a beneficia de ele. În cazul celor din urmă, doar evaluarea pe baza AI a (bonității) creditelor acordate este considerată ca având un grad ridicat de risc. CESE recomandă extinderea domeniului de aplicare al punctului 5 litera (b) din anexa III la sistemele de IA menite să evalueze *eligibilitatea* pentru serviciile private esențiale.

4.20. IA utilizată de **autoritățile de aplicare a legii și în gestionarea migrației, a azilului și a controlului la frontieră pentru a efectua evaluări ale riscurilor individuale (penale sau de securitate)** prezintă un risc de prejudiciere a prezumției de nevinovăție, a dreptului la apărare și a dreptului la azil prevăzute în Carta UE. Sistemele de IA, în general, caută doar corelații care se bazează pe caracteristicile găsite în alte „cazuri”. Suspiciunea în aceste cazuri nu se bazează pe suspiciunea reală a unei infracțiuni sau a unui delict comis(e) de o anumită persoană, ci doar pe caracteristicile pe care persoana respectivă le are întâmplător în comun cu infractorii condamnați (precum adresa, venitul, naționalitatea, datoriile, ocuparea forței de muncă, comportamentul, comportamentul prietenilor și al membrilor familiei și așa mai departe).

4.21. **Utilizarea IA în administrarea justiției și a proceselor democratice** este o chestiune deosebit de sensibilă și ar trebui abordată într-un mod mai nuanțat și controlat decât în prezent. Simpla utilizare a unor sisteme pentru a ajuta o autoritate judiciară în cercetarea și interpretarea faptelor și a legii și în aplicarea legii la un set concret de fapte ignoră că exercitarea justiției înseamnă mult mai mult decât găsirea unor tipare în datele istorice (este ceea ce fac, în esență, actualele sisteme de IA). Textul presupune, de asemenea, că aceste tipuri de IA nu vor reprezenta decât un ajutor pentru sistemul judiciar, conceptul de proces decizional judiciar complet automatizat rămânând în afara domeniului de aplicare. CESE regretă că nu există nicio mențiune a sistemelor sau utilizărilor IA în domeniul proceselor democratice, precum alegerile.

4.22. CESE recomandă adăugarea unei dispoziții care să prevadă situația în care, în cursul evaluării prealabile a conformității, este evident sau devine clar că cele șase cerințe nu vor atenua suficient riscul prejudicierii sănătății, siguranței și drepturilor omului [de exemplu, prin modificarea articolului 16 litera (g) din AIA].

Governanța și forța executorie

4.23. CESE salută structura de guvernare stabilită de AIA. Comitetul recomandă Comitetului pentru IA să desfășoare în mod regulat **schimburi obligatorii de opinii cu societatea în ansamblu**, inclusiv cu partenerii sociali și cu ONG-urile.

4.24. CESE recomandă cu fermitate extinderea domeniului de aplicare al AIA pentru a include „**sistemele de IA preexistente**”, adică sistemele care sunt deja în uz sau care sunt implementate înainte de intrarea în vigoare a AIA, pentru a nu permite operatorilor să implementeze rapid orice tip de IA interzis, cu grad mediu și ridicat de risc, cu scopul de a evita să se conformeze cerințelor. În plus, CESE recomandă insistent să nu se excludă din domeniul de aplicare al AIA acele tipuri de IA care reprezintă o componentă a sistemelor informatice de mari dimensiuni ale spațiului de libertate, securitate și justiție, astfel cum sunt enumerate în anexa IX.

4.25. Complexitatea cerințelor și a activităților în materie de responsabilitate, precum și autoevaluarea, riscă să reducă acest proces la liste de verificare, în care un simplu „da” sau „nu” ar putea fi suficient pentru a îndeplini cerințele. CESE recomandă ca **evaluările efectuate de către terți să fie obligatorii pentru toate sistemele de IA cu grad ridicat de risc**.

4.26. CESE recomandă instituirea unor măsuri (financiare) de sprijin adecvate și a unor instrumente simple și accesibile pentru organizațiile mici și foarte mici, precum și pentru organizațiile societății civile, astfel încât acestea să poată înțelege scopul și semnificația AIA și să poată îndeplini cerințele pe care le cuprinde. Aceste măsuri ar trebui să nu se limiteze la sprijinirea centrelor de inovare digitală, ci să constea în facilitarea accesului la expertiză de nivel înalt privind AIA, cerințele și obligațiile pe care le cuprinde și, în special, raționamentul care stă la baza lor.

4.27. CESE recomandă includerea unui **mecanism de soluționare a plângerilor și de căi de atac pentru organizațiile și cetățenii** care au suferit prejudicii ca urmare a oricărui sistem, a oricărei practici sau utilizări a IA care nu se înscrie în domeniul de aplicare al AIA.

Bruxelles, 22 septembrie 2021.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG
